

Als zelfs de kamelen sterven,

Najir Kahn coördineert de hulp in het noorden van Kenia. Hij hield deze week een dagboek bij over wat hij er meemaakt.

Vrijdag 29 juli Vandaag bezoek ik de hele dag plaatsen waar we hulp verlenen. Alles gaat zoals gepland. Op zichzelf is dat goed, maar het schrijnende is: voor elke persoon die we kunnen helpen, zijn er anderen die we niet kunnen bereiken. Ze halen de hulp niet of de hulp haalt hen niet. Dat is de boodschap die ik steeds maar weer te horen krijg, waar ik ook kom.

Moeders en meisjes staan in lange rijen te wachten op hun water. Per dag en per persoon delen wij 3,5 liter water uit. Niet genoeg, maar meer hebben we momenteel niet. Het is niet genoeg om mensen in leven te houden. Ergens anders zitten vrouwen en kleine kinderen voor een winkeltje waar ze hun maandelijkse voedselpakketten kunnen halen. Cordaid Mensen in Nood geeft elk huishouden maandelijks voedselbonnen ter waarde van 1500 Keniaanse shilling (€ 12). Binnen in het winkeltje zie ik hoe elke vrouw worstelt met de keuze: hoeveel rijst, olie, maïsmeel, of granen? Ook suiker en thee? Wat valt af? Wat is nodig om een gezin in leven te houden? Ik vraag de vrouwen buiten wat ze hebben gegeten die dag. Twee antwoorden: 'niets' of 'een kop thee'.

Als ik laat op de avond op kantoor met collega's de dag doorneem, krijgen we bezoek. Het is de districtsverantwoordelijke voor veeteelt uit North Hor. Hij heeft ruim 200 kilometer gereisd. Of we hem kunnen helpen om het vee te redden in zijn gebied. Door gebrek aan graasland, aan veevoer en water sterven de dieren massaal, zei hij. Mensen delen hun eigen eten met hun vee en als ze zelf ook niets meer hebben, voeren ze hun veestapel nat papier. Dieren verzwakken zienderogen. Mensen helpen hun beesten 's ochtends overeind. Zonder veestapel hebben deze boeren helemaal niets meer. De overheid en de hulporganisaties schieten het vee niet te hulp, zegt mijn bezoeker. Daarom is hij naar ons gekomen. Waarschijnlijk had hij gehoord dat wij op veel plaatsen in de Hoorn van Afrika veteri-

naire hulp verlenen aan veeboeren, onder andere met ontwormingsprogramma's, maar we delen ook veevoer en water uit. De districtschef en ik bespreken hoe we elkaar kunnen helpen.

Zaterdag 30 juli Ik krijg onverwacht bezoek van het dorps hoofd van Turbi en de districtsverantwoordelijke voor watervoorzieningen uit Marsabit. Ze vragen of we kunnen helpen om een nooit afgemaakte diepe waterput iets buiten Turbi operationeel te maken. Een tijd terug had de overheid een waterput geboord, maar voor een pomp bleek geen geld meer te zijn. Dorpsbewoners van Turbi, Yaa Odolla, Yaa Galo en Galgallo Dima moeten nu 50 à 60 kilometer reizen om water te halen. Te voet. Alle natuurlijke waterbronnen en aangelegde regenwaterreservoirs in de omgeving zijn opgedroogd. Het regenseizoen begint pas in november en december. Tot die tijd overleven de gezinnen de lange voettochten naar water niet, aldus mijn bezoekers. De waterpompgebruiksklaar maken, daar hangt nu alles van af. Alle overheidsinstanties hadden ze al gesproken. Het stond de dorpsbewoners vrij om zelf aan de waterpomp te werken, zo kregen ze te horen. Maar middelen om dat te doen kregen ze niet. Met het geld van giro 555 hebben we meer mogelijkheden om ook op dit soort verzoeken in te gaan.

Zondag 31 juli In Moyale is er een bijzondere districtsbijeenkomst belegd. Even twijfelde ik of ik erheen moest. Het is 250 kilometer reizen, zes uur rijden over een onverharde weg vol kuilen en rotsen. Maar alle hulpverlenende instanties komen er bij elkaar om te kijken hoe ze kunnen samenwerken om het leven van duizenden mensen en hun vee te redden. Ik ga.

Vroeg in de ochtend vertrekken we, mijn chauffeur en ik. Na 30 kilometer zien we het karkas van een kameel langs de weg liggen. Iets verderop nog twee, naast elkaar. Ik werk nu drie maanden in deze streek, maar het is de eerste keer dat ik dode dieren zie langs deze weg. En dan nog kamelen. Kamelen zijn oersterk. Ze zijn gemaakt om te overleven in droogte. Veel nomadische veehouders verkopen hun geiten en koeien om kamelen te kunnen kopen. Als kamelen sterven, weten de nomaden dat hun eigen leven in gevaar is. En dat de rest van hun veestapel spoedig

Als ze niets meer hebben, voeren ze hun vee nat papier. Dieren verzwakken zienderogen

Zonder vee hebben de boeren niets meer.

Foto: Cordaid

zal volgen in het spoor van de dood.

De weg van Marsabit naar Moyale is niet druk. Om het uur zie je normaal één of twee voertuigen voorbijrijden. Maar vandaag zijn wij de enigen. Geen auto's, geen dorpen langs de weg, geen tekens van leven. Dan ineens vier ezels en twee vrouwen die erachteraan lopen. Als we dichterbij komen, zie ik een meisje van ongeveer twaalf jaar en een jonge vrouw. De ezels zijn beladen met lege jerrycans. De vrouw toont ons een lege fles. We stoppen. Het meisje komt op ons afgerend. Ze vraagt om water. Ze hadden vier uur gelopen, moesten nog een halfuur voor ze de put zouden bereiken waar ze flessen en jerrycans zouden vullen voor familie en verwanten. Ik vroeg het meisje hoe vaak ze deze weg liep. Om de

Als zelfs de kamelen sterven

Najir Kahn coördineert de hulp in het noorden van Kenia. Hij hield deze week een dagboek bij over wat hij er meemaakt.

Vrijdag 29 juli Vandaag bezoek ik de hele dag plaatsen waar we hulp verlenen. Alles gaat zoals gepland. Op zichzelf is dat goed, maar het schrijnende is: voor elke persoon die we kunnen helpen, zijn er anderen die we niet kunnen bereiken. Ze halen de hulp niet of de hulp haalt hen niet. Dat is de boodschap die ik steeds maar weer te horen krijg, waar ik ook kom.

volgt de rest snel

12,4

aantal mensen dat
acuut bedreigd is,
in miljoenen

meer gras en ander voedsel over voor de sterkste dieren. In Funan Qumbi slachten ze geiten. Onder een boom worden de huiden schoongemaakt. Een paar volksgezondheidsambtenaren kijken zwijgend toe. Veel vrouwen hebben postgevat bij de plek van de slacht. Ze wachten op een stuk vlees. In de hele omtrek is er geen veemarkt meer te bekennen.

Cordaid Mensen in Nood draagt op twee manieren bij aan dit soort de-stocking: we betalen de boeren een vooraf afgesproken prijs voor het vee dat ze laten slachten en we regelen overheidstoezicht. Met zo'n noodslacht genereert de gemeenschap wat eigen geld, voedt ze de meest ondervoede kinderen, vrouwen en mannen en vergroot ze de kans op overleven voor de rest van het vee.

Na Funan Qumbi trekken we verder. Onderweg zien we drie vrouwen van middelbare leeftijd. Ze dragen bussels brandhout op het hoofd. We stoppen en vragen een van de vrouwen waar ze heen gaat. Naar een markt, twaalf kilometer verder, vertelt ze. Vroeg in de ochtend had ze haar huis verlaten om hout te sprokkelen, en vanavond laat is ze weer thuis. Met wat geluk krijgt ze 300 shilling (€ 2,50) voor het hout dat ze op het hoofd draagt. Ze heeft ook wat geiten, maar die zijn ver van huis, op zoek naar graasland. De geiten leveren haar dus niets op deze dagen en de enige manier om te overleven is hout sprokkelen en verkopen.

Bij Turbi ontmoeten we een collega van een andere hulporganisatie. We informeren elkaar over de situatie in de dorpen die we hebben bezocht. Ondertussen komen ouden van dagen en kinderen steeds dichterbij om me heen staan. Ze vragen geld om voedsel te kunnen kopen. Eerder bedelde niemand. Nu, zonder vee, zonder werk, zonder eten, zonder water, kunnen ze niet anders, de kinderen en bejaarden die achterblijven in de dorpen. De vrouwen zijn onderweg, op zoek naar water, op zoek naar een markt om wat hout te verkopen, de mannen trekken naar de steden op zoek naar werk.

Najir Ahmed Khan coördineert voor Cordaid Mensen in Nood het noodhulpprogramma in het noorden van Kenia.

dag. In en rond het dorp was geen bron meer te vinden. Ik gaf haar een fles water. Toen ze hem aannam, schrok ik van de dankbaarheid die sprak uit dat jonge gezicht.

Maandag 1 augustus Rond halfacht in de ochtend gaan we naar Marsabit. Onderweg stoppen we in het dorp Funan Qumbi om een hulpproject te bezoeken. Vandaag is iedereen in het dorp in de weer met de-stocking, het preventief slachten van vee om de voedselschaarste aan te kunnen. De zwakste maar nog wel gezonde dieren worden geslacht, het vlees wordt gegeven aan de kwetsbaarste gezinnen en de huiden worden teruggegeven aan de boeren. Met de verkoop ervan kunnen ze wat bijverdienen. Bovendien blijft er zo

Met lege watercontainers op weg in Wajir in het noorden van Kenia.

Foto: Reuters

Kenia

